

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ
KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA57/LC57/REP/21/tr

ELLİ YEDİNCİ KEİPA GENEL KURULU

HUKUKİ VE SİYASİ İŞLER KOMİSYONU

RAPOR*

“Parlamentoların İnsan Kaçaklığının Önlenmesindeki Rollerini – Hukuki ve Siyasi Yönleri”

Raportör: Sn. Violeta İVANOVA, Komisyon Üyesi (Moldova Cumhuriyeti)

* İşbu metin, Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun 7 Nisan 2021 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen Elli Yedinci Toplantısı'nda değerlendirilmiş, müteakiben 22 Haziran 2021 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen Elli Yedinci KEİPA Genel Kurulu'nda onaylanmıştır.

I. GİRİŞ:

1. İnsan kaçakçılığı mefhumu, göçmen kaçakçılığı, çocuk ticareti, emek sömürsü ve cinsel sömürü, insan organlarının ticareti vb. çok çeşitli sömürü uygulamalarını kapsayan genel bir terimdir. İnsan kaçakçılığının altında yatan birçok temel neden vardır ve bu nedenler genellikle ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Çeşitli siyasi, ekonomik, sosyal ve diğer faktörlerden kaynaklanan bu karmaşık mefhumun pratiğe dökülmesi bireye ve devlet güvenliğine karşı suç teşkil eder. Bu bakımdan, insan kaçakçılığının önlenmesi, insan kaçakçılarının kovuşturulması ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması eylemleri önemli bir siyasi bağlama sahiptir.
2. İnsan kaçakçılığı gibi bir organize suçun küresel niteliği göz önüne alındığında, bu suçla mücadele devletler için ulusal bir görevden çok daha fazlasını temsil etmektedir. Her bir ülke, insan kaçakçılığının etkili bir şekilde önlenmesine ve insan kaçakçılığıyla etkili bir şekilde mücadele edilmesine yönelik faaliyetlerin yürütülmesi ve bu amaçla ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde gerekli sinerjilerin oluşturulması noktasında sorumludur. İnsan kaçakçılığı ile mücadele faaliyetlerinin koordinasyonunun güçlendirilmesi, hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum arasında yakın bir işbirliğine bağlıdır. İnsan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkeler arasında yakın işbirliği, insan kaçakçılığının ortadan kaldırılması eyleminin esasını oluşturmaktadır. İlgili alanlarda uzmanlaşmış devlet kurumlarının, sivil toplumun ve sivil toplum kuruluşlarının (STK'lar) bu yöndeki çabalarını güçlendirmeleri ve insan kaçakçılığı mağdurlarının ihtiyaç duydukları yardımı alabilmelerini sağlamaları da ayrıca önemlidir.
3. KEİPA, insan kaçakçılığı sorununun önemli yönleri bağlamında Karadeniz bölgesinde ekonomik işbirliğinin geliştirilebilmesi için yeterli yasal çerçevenin oluşturulmasına yönelik konuları ele almıştır. Bu doğrultuda KEİPA, Karadeniz bölgesindeki ilgili işbirliği alanlarında yasal çerçevenin iyileştirilmesine yönelik Raporlar ve Tavsiye Kararları¹ hazırlamıştır. Bu belgelerde, ulusal parlamentolar, insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesi noktasında yaşanan sıkıntıların ele alındığı, uluslararası standartlarla uyumlu, uygun bir yasal çerçevenin oluşturulmasına özel bir önem atfetmiştir. KEİPA, insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere organize suçlara karşı ulusal ve bölgesel düzeyde gösterilen çabaların birleştirilmesi, işbirliğinin teşvik edilmesi ve yeterli ölçüde önleyici tedbirlerin uygulanması tavsiyelerinde bulunmuştur.
4. İnsan kaçakçılığı konusunun dünyanın geneli için endişe yaratan bir sorun olduğu ve de dünya toplumunun ve KEİ Üye Devletleri'nin çabalarına rağmen giderek daha da büyük bir sorun haline geldiği gerçeği ışığında, KEİPA Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun 8 Ekim 2020 tarihinde düzenlenen Elli Altıncı Toplantısında, Komisyonun Elli Yedinci Toplantısında ana gündem maddesi olarak "Parlamentoların İnsan Kaçakçılığının Önlenmesindeki Roller – Hukuki ve Siyasi Yönler" konusunun müzakere edilmesi kararı alınmıştır.

1 KEİPA Üye Ülkeleri Arasında Organize Suçlarla Mücadelede İşbirliği hakkındaki Rapor ve 15/1996 sayılı Tavsiye Kararı; Karadeniz Sözleşmesi'nin Organize Suç ve Terörizm Hususlarındaki Temel Prensipleri hakkındaki Rapor ve 17/1996 sayılı Tavsiye Kararı; İnsan Kaçakçılığı İle Mücadelenin Yasal Çerçevesi hakkındaki Rapor ve 35/1999 sayılı Tavsiye Kararı; Kolluk Kuvvetleri, Gümrük ve Göçmen Bürosu Arasındaki İşbirliğinin Yasal Çerçevesi hakkındaki Rapor ve 43/2000 sayılı Tavsiye Kararı; ve KEİ Üye Devletleri Arasında Organize Suçlarla Mücadele Konusundaki Anlaşmalarının Uygulanması hakkındaki Rapor ve 124/2011 sayılı Tavsiye Kararı.

5. KEİPA, insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere organize suçlarla mücadele alanında KEİ Üye Devletleri arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi, “KEİ Ekonomik Gündemi: Gelişmiş bir KEİ Ortaklığına Doğru” belgesinin “Organize Suçlar, Yasadışı Uyuşturucu ve Silah Kaçakçılığı, Terörizm, Yolsuzluk ve Kara Para Aklama ile Mücadele” başlıklı 16. Hedefi’nin başlıca amaçlarından birini teşkil etmektedir. Bu alandaki başlıca faaliyetler, Özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadele KEİ Çalışma Grubu tarafından yürütülmektedir. KEİ Üye Devletleri’nin İçişleri (Kamu Düzeni) Bakanları, insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere sınır aşan suçların önlenmesi ve sınır aşan suçlarla mücadele faaliyetlerini yürüten KEİ Üye Devletleri’nin ulusal makamları arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesine yönelik olarak birçok bildirme kabul etmişlerdir.
6. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi’nin (UNODC) İnsan Kaçakçılığı Küresel Raporu'na göre 2020 yılında dünya genelinde tespit edilen insan kaçakçılığı mağdurlarının çoğunu kadınlar oluşturmuştur. İnsan kaçakçılığı mağduru olan çocukların sayısı son 15 yıl içerisinde üç katına çıkmıştır. Cinsel sömürü bağlamında insan kaçakçılığı mağduru oldukları tespit edilen kişilerin çoğunluğunu kadınlar, zorla çalıştırma bağlamında insan kaçakçılığı mağduru oldukları tespit edilen kişilerin yarısından fazlasını ise erkekler oluşturmaktadır. İnsan kaçakçılığı suçunun gizli olarak işlenen bir suç olduğu göz önüne alındığında, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru olan kişilerin gerçek sayısının resmi verilere kıyasla çok daha yüksek olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Bununla birlikte, genel olarak, insan kaçakçılığı mağduru oldukları tespit edilen kişilerin %50’sinin cinsel sömürü amacıyla kaçırıldıkları, %38’inin zorla çalıştırma amacıyla istismar edildikleri, %6’sının çeşitli suç faaliyetlerini gerçekleştirmeye zorlandıkları, %1’ine dilencilik yaptırıldığı ve daha az sayıda kişinin de zorla evlendirildikleri, organlarının alındığı veya benzeri şekillerde suiistimal edildikleri belirlenmiştir.
7. Koronavirüs (COVID-19) salgını ile birlikte sosyo-ekonomik eşitsizliklerin daha da derinleşmesi, potansiyel insan kaçakçılığı kurbanlarının sayısının artmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda yüksek gelirli ülkelerde dahi en savunmasız gruplar, salgın kaynaklı olarak yaşanan ekonomik durgunluktan en çok zarar gören gruplardır. Salgınla ilgili olarak yaşanan son gelişmeler, insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığının kanuni yaptırımları ile ilgili olarak gerekli tedbirlerin alınması, insan kaçakçılığı ile mücadele faaliyetlerine daha geniş yelpazedeki yasal yapıların dahil edilmesi ve insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik olarak cezai, idari ve hukuki anlamda daha geniş yaptırımların tesis edilmesi de dahil olmak üzere, devletlerin daha bütüncül bir yaklaşım sergilemesini gerektirmektedir. Tüm bu faaliyetler güçlü bir siyasi iradeyi ve halkın desteğini gerektirir.
8. İşbu Rapor’da, Arnavutluk Cumhuriyeti, Ermenistan Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Gürcistan, Yunanistan Cumhuriyeti, Moldova Cumhuriyeti, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna ulusal delegasyonlarından alınan bilgilerden yararlanılmıştır. Ayrıca, işbu Rapor’da, çeşitli internet kaynaklarından elde edilen bilgiler de kullanılmıştır.

II. İNSAN KAÇAKÇILIĞI ALANINDAKİ MEVCUT ULUSLARARASI HUKUKİ ARAÇLAR VE DENEYİMLER

9. **Birleşmiş Milletler (BM)**, uluslararası kamu hukuku kapsamında devletlerin belirli yükümlülüklerini belirlemek suretiyle insan kaçakçılığıyla mücadeleye on yıllardır liderlik etmektedir. 1949 yılı tarihli BM İnsan Kaçakçılığının ve Fuhuş Amacıyla İstismarının Önlenmesi Sözleşmesi, “insan kaçakçılığı” teriminin kullanıldığı ilk kapsamlı antlaşma olmuştur. BM Genel Kurulu, 2000 yılında, Birleşmiş Milletler Sınır aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ile birlikte “Palermo Protokolü” olarak da bilinen “Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına” ilişkin Protokolü ve “Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı” Protokolü kabul etmiştir. Palermo Protokolü’nün 9. Maddesine istinaden, devletlerin, insan kaçakçılığını önlemek ve insan kaçakçılığı ile mücadele etmek ve ayrıca, özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere insan kaçakçılığı mağdurlarını korumak için kapsamlı politikalar ve programlar oluşturmalarını gerektirmektedir. Halihazırda tüm KEİ Üye Devletleri Palermo Protokolü’nü onaylamış durumdadır.
10. 17 amaç ve 169 hedeften oluşan 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, (SDG) kapsayıcı bir küresel kalkınmaya rehberlik etmek üzere 2015 yılında kabul edilmiştir. Bu bağlamda, liderler “zorla çalıştırmanın ortadan kaldırılmasını, modern köleliğin ve insan kaçakçılığının sona erdirilmesini ve çocukların askere alınması ve çocuk askerlerin kullanılması da dahil olmak üzere en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin yasaklanmasını ve ortadan kaldırılmasını ve 2025 yılına kadar da her türlü çocuk işçiliğine son verilmesini sağlamak için acil ve etkili önlemlerin alınması” için görüş birliğine varmıştır.
11. **Uluslararası Göç Örgütü (UGÖ)**, insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik pratik çözümlere vurgu yapan uzun süreli insan kaçakçılığıyla mücadele projelerini sürdürmektedir. UGÖ, dünyanın farklı bölgelerinde bulunan yerel ofisleri aracılığıyla insan kaçakçılığı mağduru kişilerin rehabilitasyonuna yönelik genel analizler sağlamak ve bu analizler doğrultusunda ana hatlarıyla ilgili olarak uygulanabilecek proje ve programları ortaya koymaktadır. İnsan kaçakçılığı sorunu, UGÖ’ye ek olarak, uzmanlaşmış BM kuruluşları tarafından da ele alınmakta ve söz konusu BM kuruluşlarının bu kapsamdaki çalışmaları İnsan Kaçakçılığına Karşı Kurumlar Arası Koordinasyon Grubu (ICAT) tarafından koordine edilmektedir. ICAT, BM Genel Kurulu tarafından yetkilendirilen ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlara açık olan bir politika forumu görevi görmektedir.
12. **Avrupa Konseyi** Bakanlar Komisyonu tarafından 3 Mayıs 2005 tarihinde kabul edilen Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığına Karşı Eylem Sözleşmesi kapsamında cinsel sömürü, zorla çalıştırma, kölelik veya köleliğe benzer uygulamalar ve organ kaçakçılığı dahil olmak üzere, farklı sömürü türleri ele alınmıştır. Sözleşme’nin getirdiği temel katma değer, insan hakları perspektifinden ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması odaklı olarak ele alınmış olmasıdır. Sözleşme’de, insan kaçakçılığı, “insan haklarının ihlali ve insan onuruna ve bütünlüğüne yönelik bir suç” olarak tanımlanmaktadır. Sözleşme kapsamında, insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik olarak, başlıca, mağdur olarak tanımlanma, korunma ve yardım sağlanması, toparlanmalarının sağlanması, yenilenebilir ikamet izni verilmesi ve uğranılan zararlar için tazminat almaları gibi bir dizi hak sağlanmaktadır. Sözleşme, içerdiği yükümlülüklerin uygulanmasının denetimine yönelik olarak da

Avrupa Konseyi bünyesindeki İnsan Ticareti ile Mücadele Uzmanları Grubu (GRETA) ve Taraflar Komisyonu olmak üzere iki temel bileşenden oluşan bir sistem öngörmektedir.

13. **Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)** 2003 yılında İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Eylem Planı'nı kabul etmiş ve müteakiben İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Özel Temsilciliği ve Koordinatörlüğü görevlerini tesis etmiştir. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Özel Temsilcilik Ofisi, AGİT'in ilgili alandaki taahhütlerinin uygulanmasında katılımcı devletlere teknik yardım ve kapasite geliştirme yoluyla yardımcı olmaktadır. Ofis, ayrıca insan kaçakçılığı alanındaki kalıcı ve yükselen eğilimler hakkında araştırmalar yapmakta ve bu araştırmalar doğrultusunda ilgili politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. İnsan kaçakçılığı vakalarının yeterli ölçüde kovuşturulamaması sorunu, istisnasız tüm AGİT Üye Devletleri'ni etkileyen bir sorundur. Buna paralel olarak, Arnavutluk Cumhuriyeti, 2020 Yılı AGİT Dönem Başkanlığı sırasında ana önceliklerinden biri olarak insan kaçakçılığıyla mücadele konusuna odaklanmıştır. AGİT Eylem Planı, katılımcı AGİT Devletlerin insan kaçakçılığıyla mücadele çabalarına destek olarak sunulan AGİT faaliyetlerinin çerçevesini belirlemektedir. Plan, ulusal düzeyde eyleme yönelik temel taahhütler içermektedir. Bu taahhütlere örnek olarak; insan kaçakçılığının altında yatan kök nedenlerin ele alınması ve farkındalık yaratma da dahil olmak üzere insan kaçakçılığının önlenmesi; insan kaçakçılığı suçlarının soruşturulması ve yargılanması da dahil olmak üzere insan kaçakçılığı suçlarının kovuşturulması; insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanması ve tazminat verilmesi de dahil olmak üzere insan kaçakçılığı mağdurlarının haklarının korunması; ve insan kaçakçılığına yönelik hukuki yaptırımlar ile ilgili meseleler ve insan kaçakçılığı alanında kamu kurumları ile özel sektör arasında ortak çalışmalarda bulunulması da dahil olmak üzere uluslararası kuruluşlar ve diğer dış ortaklarla daha fazla işbirliğine gidilmesi ihtiyacını karşılayan ortaklıkların tesis edilmesi.
14. İnsan Kaçakçılığına Karşı AGİT İttifakı, insan kaçakçılığıyla mücadele kapsamında güçlerini birleştiren ulusal paydaşları, uluslararası kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütlerini, hükümetler arası kuruluşları ve yanı sıra sendikaları ve akademisyenleri içeren geniş bir uluslararası forumdur. İttifak, insan kaçakçılığı suçu ile mücadelede sinerjinin artırılması ve katılımcı AGİT Devletleri arasında etkili ortak stratejilerin geliştirilmesi amacıyla bir savunuculuk ve işbirliği platformu olarak 2004 yılında kurulmuştur. İttifak, insan kaçakçılığının önlenmesi çabalarının güçlendirilmesine yönelik yenilikçi ve koordineli yaklaşımlarla birçok Akdeniz ve Asya İşbirliği Ortağı ile yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır.
15. **Avrupa Birliği (AB)**, insan kaçakçılığı konusunda, insan kaçakçılığının önlenmesi, insan kaçakçılığıyla mücadele edilmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması hakkındaki 2011/36/EU sayılı AB Direktifi tarafından belirlenmiş olan özel ortak yasal standartları benimsemiştir. Avrupa Komisyonu, AB Üye Devletlerinde insan kaçakçılığı sorununun mevcut durumunu takip etmekte ve ilgili bilgileri çevrimiçi olarak yayınlamaktadır. Söz konusu AB Direktifi'ne ek olarak, 2009/52/EC sayılı AB Direktifi ise, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin kurbanı olduğu bilinen bir kişiyi çalıştıran veya hizmet ettiren işverenlere yaptırımlar uygulanmasını öngörmektedir. AB İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Direktifi tarafından öngörülen AB İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Koordinatörlüğü (AB ATC), insan kaçakçılığı konusunda AB makamları, AB kurumları ve uluslararası aktörler arasındaki koordinasyon ve uyumun geliştirilmesinden sorumludur. AB ATC'nin bir diğer amacı da, insan kaçakçılığının etkili bir şekilde ele alınabilmesi için yürürlükteki ilgili AB politikalarının iyileştirilmesi ve yeni AB politikalarının geliştirilmesidir. Ek olarak, AB Ulusal Raportörler Ağı veya Eşdeğer Mekanizmalar, AB Sivil Toplum Platformu ve AB Kurumlarının insan kaçakçılığıyla mücadeleye ilişkin irtibat noktaları Koordinasyon Ağı insan

kaçakçılığı sorununun ele alınmasına yönelik olarak düzenli bir şekilde gerçekleştirilen toplantılar yoluyla ortak çaba göstermeye devam etmektedir. Yine, Avrupa Polis Teşkilatı (Europol) ve Avrupa Adli İş Birliğini Geliştirme Ajansı (Eurojust), insan kaçakçılığıyla aktif bir şekilde mücadele edilmesinde önemli rol oynamaktadırlar.

16. Kriminal polis makamları arasında işbirliğinin sağlanmasından ve karşılıklı yardımın teşvik edilmesinden sorumlu olan **Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol)**, insan kaçakçılığıyla mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. Interpol, ulusal polis kuvvetlerinin insan kaçakçılığı ve göçmen kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik olarak eğitilmesi için çok sayıda etkinlik düzenlemiştir. Bu amaçla Interpol, Eurojust, Europol, UGÖ, Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ), AGİT, Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi (GDAÜ) ve UNODC de dahil olmak üzere insan kaçakçılığıyla mücadelede yer alan diğer kilit organlarla yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. Interpol, yıllık olarak İnsan Kaçakçılığı ve Göçmen Kaçakçılığı Küresel Konferansı düzenlemektedir. Yediler Grubu (G7) Ülkelerinin İçişleri Bakanları, 2019 yılı Nisan ayında Paris'te gerçekleştirdikleri toplantıda, insan kaçakçılığı ve uluslararası suçlarla daha iyi mücadele edilebilmesi adına operasyonel işbirliğinin ve ilgili kanun yaptırımı bilgilerinin paylaşımının Interpol aracılığıyla arttırılmasına karar vermiştir.
17. Özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadele **KEİ** Çalışma Grubu, KEİ Üye Devletleri arasında insan kaçakçılığı ve yanı sıra uyuşturucu, silah, radyoaktif madde ve motorlu taşıt kaçakçılığı, yolsuzluk, siber suçlar, kara para aklama ve yasadışı mali faaliyetler gibi organize suç faaliyetleriyle mücadelede işbirliğinin arttırılmasını amaçlamaktadır. Faaliyetleri Eylem Planı'nın uygulanmasına dayalı olan Çalışma Grubu, yılda en az bir kez olmak üzere düzenli olarak toplanmaktadır. Bu bağlamda, Özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadele KEİ Çalışma Grubu tarafından hazırlanan başlıca dokümanlar şunlardır: “KEİ Katılımcı Devletlerinin Hükümetleri Arasında özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadelede İşbirliği Anlaşması” (Korfu, 1998); “KEİ Katılımcı Devletlerinin Hükümetleri Arasında özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadelede İşbirliği Anlaşması Ek Protokolü” (Kiev, 2002); “KEİ Katılımcı Devletlerinin Hükümetleri Arasında özellikle Organize Suçlarla Olmak Üzere Suçla Mücadelede İşbirliği Anlaşması Terörle Mücadele Ek Protokolü” (Atina, 2004). Kiev’de imzalanan Ek Protokol ile bir “Suçla Mücadele Konusunda İrtibat Görevlileri Ağı”nın kurulması öngörülmüştür. Suçla Mücadele Konusunda İrtibat Görevlileri Ağı'nın yakın zamandaki önceliklerinden biri de, KEİ Üye Devletlerinin sınır birimleri, hukuki yaptırım makamları ve göçmenlik kurumları arasındaki işbirliğinin doğrudan iletişim kanallarının kurulması ve bu kanalların sürdürülmesi yoluyla güçlendirilmesi ve böylece entegre sınır yönetiminin mümkün kılınabilmesidir.
18. Yunanistan'ın KEİ Dönem Başkanlığı, Uluslararası Karadeniz Araştırmaları Merkezi (UKAM), AGİT İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Özel Temsilcilik ve Koordinatörlüğü ve Yunanistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Raportörlüğü, 2 Aralık 2019 tarihinde Atina'da ortaklaşa “Karadeniz Bölgesinde İnsan Kaçakçılığına Karşı Verilen Mücadelenin Güçlendirilmesi” Konferansını düzenlemiştir. Konferans kapsamında, insan kaçakçılığı mağdurlarının tespitine ilişkin zorluklar, kamu kuruluşlarının tedarik zincirleri bağlamında insan kaçakçılığının önlenmesine ilişkin imkan ve ihtiyaçlar ve teknolojinin insan kaçakçılığının önlenmesindeki rolü hakkında güncel bilgi paylaşımında bulunulmuştur.

III. PARLAMENTOLARIN İNSAN KAÇAKÇILIĞININ ÖNLENMESİNDEKİ ROLLERİ **- HUKUKİ VE SİYASİ YÖNLER**

19. İnsan kaçakçılığı, organize suç gruplarına katılım, göçmen kaçakçılığı, adaletin engellenmesi, yolsuzluk, kara para aklama, belge sahtekarlığı, cinsel ve işgücü istismarı gibi çeşitli başka ihlalleri de içeren çok yönlü bir suçtur. İnsan kaçakçılığıyla mücadele, her bir devletin ve de uluslararası toplumun öncelikli konusudur. İnsan kaçakçılığı suçunun kendisine özgü uluslararası niteliği göz önünde bulundurulduğunda, insan kaçakçılığıyla mücadelede işbirliğinin tesis edilmesi amacıyla kurulan uluslararası mekanizmalardan tam olarak yararlanılması yoluyla, insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkeler ve de bu ülkelerin uzman kurum ve yapıları arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması özellikle önemlidir.
20. Ulusal düzeyde insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik kapsamlı bir çerçevenin oluşturulabilmesi, insan kaçakçılığının ortadan kaldırılması odaklı bir yasal mevzuatla mümkündür. İnsan kaçakçılığı gibi organize bir suç çeşidinin farklı biçimlerde var olması, kolluk kuvvetleri ve organize suçla mücadele kurumlarından iş müfettişlerine, ulusal insan hakları kurumlarına, çocuk koruma hizmetlerine ve sosyal ve ruh sağlığı kuruluşlarına kadar birçok farklı kurumun sürece dahil edilmesini öngören çeşitli suç önleme stratejileri doğrultusunda çok boyutlu bir müdahalede bulunulmasını gerektirmektedir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele tedbirleri ile ilgili yasal çerçeve, bir dizi iş kanununu ve iş tüzüğünü, organize suçlara ve cinsel suçlara yönelik yasaları, çocuk koruma yasalarını, sağlıkla ilgili yasaları, ceza yasalarını, vb. hukuki araçları içermektedir. İnsan kaçakçılığıyla ilgili bu yasaların çoğunda cezai sorumluluğun genişletilmesi, insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik olarak kapsamlı bir yasal yaklaşım geliştirilebilmesinin önemli bir koşuludur.
21. İnsan kaçakçılığıyla sadece kovuşturma veya suç kontrolü yoluyla mücadele edilemez. Yasama çerçevesi, mağduriyetlerin önlenmesi, mağdurların korunması ve suçluların yargılanması için geniş kapsamlı bir yönerge içermelidir. Ayrıca, insan kaçakçılığıyla mücadele mevzuatının, insan kaçakçılığına maruz kalmış kişileri temel insan haklarına sahip mağdurlar olarak kabul etmesi gerekmektedir. Söz konusu niteliklere sahip bir yasama çerçevesinin ek olarak etkili bir şekilde uygulanması ve tatbikinin düzenli olarak takip edilmesi gerekmektedir. İnsan kaçakçılığı vakalarının soruşturulması ve kovuşturulması, sıkı bir eğitim ve de kolluk kuvvetleri ve yargı makamlarının adanmışlığını gerektiren karmaşık ve zaman alıcı bir süreçtir.
22. İnsan kaçakçılarının faaliyetlerine ve sömürüsüne karşı insanların savunmasızlıklarını arttıran temel nedenlerin neler olduğunun belirlenmesi, insan kaçakçılığına karşı önleyici politikaların başarılı bir şekilde uygulanmasının ön koşuludur. Ekonomik sıkıntı içerisindeki insanlar, kaçak göçmenler ve sorunlu ailelerin çocukları insan kaçakçılarına karşı özellikle savunmasız olan gruplar arasındadır. Hükümetlerin insan kaçakçılığıyla mücadele eylemlerinin insan kaçakçılığı faaliyetleri için elverişli bir ortam yaratan sosyo-ekonomik faktörleri de ele alması, ilgili olarak yürürlüğe koyulan önleyici yasal tedbirlerin ise, insan kaçakçılığına karşı savunmasızlığın azaltılması ve ucuz işgücünün istismarına veya talep edilmesine alternatif çözümler geliştirilmesi amacıyla marjinal toplulukları ve savunmasız grupları odağına alması gerekmektedir.
23. İnsan kaçakçılığı alanında yeni yasaların çıkarılması sürecinde, devlet makamları söz konusu yeni yasaların düzgün şekilde uygulanmasını düzenli olarak izler ve halihazırda yürürlükte olan ilgili önlemlerin, normların ve düzenlemelerin uygulanmasını gözetir. Ülkeler arasında ilgili uluslararası

standartlara uyum bakımından insan kaçakçılığıyla mücadelede ciddi bir zorluk teşkil edecek derecede önemli bölgesel farklılıklar olduğu unutulmamalıdır. İlgili mevzuatın etkin bir şekilde uyumlaştırılmasını sağlamak için sürekli gözetimde ve değerlendirmede bulunulması gerekmektedir. İlgili yasal ve idari hükümlerin uygulanmasını sağlamak için uygun bir mekanizmaya ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, daha etkili insan kaçakçılığı ile mücadele politikalarına rehberlik etme noktasında parlamenterlerin rolü hayati önem taşımaktadır. Yasa koyucuların bahsi geçen amaca ulaşmak için kullanabilecekleri çeşitli olası modeller arasında ulusal raportörlük ofisi, parlamento komisyonları, parlamento oturumları ve bakanlık görev güçleri bulunmaktadır.

24. İnsan kaçakçılığı suçuna karşı alınan yasal önlemler, insan kaçakçılığı mefhumunun ve de bu mefhumun sonuçlarının etkili bir şekilde ve uzun vadeli olarak önlenmesine ilişkin hedeflere dayanır. İnsan kaçakçılığı suçunun önlenmesi, insan kaçakçılığı mağdurlarının temel insan haklarının korunması ve insan kaçakçıların yargılanması hususları, insan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik her bir yasal düzenlemenin başlıca esaslarını oluşturur. Söz konusu esaslar çerçevesinde oluşturulmuş yasal düzenlemeler, insan kaçakçılığı mağdurlarının tespitine yönelik prosedürleri içerir, insan kaçakçılığı mağdurlarına psikolojik, tıbbi ve hukuki yardım sağlanmasını ve insan kaçakçıların cezalandırılmasını öngörür, devlet kurumları ve insan kaçakçılığı ile mücadele eden makamlar arasında işbirliğinin çerçevesini belirler ve insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik özel mekanizmaların ve kurumların kurulmasını sağlar. İnsan kaçakçılığı ile mücadele bağlamındaki kurumsal çerçeve ise, temel olarak insan kaçakçılığıyla mücadele faaliyetlerinin izlenmesini ve değerlendirilmesini; insan kaçakçılığı mağdurlarına verilen yardımları; ceza yargılaması sırasında insan kaçakçılığı mağdurlarının koordinasyonunu; hükümet yapıları, STK'lar ve özel sektör ile işbirliğini ele alan çeşitli hedeflere dayanmaktadır.
25. İnsan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik sağlam bir yasal çerçevenin mevcudiyetine rağmen, insan kaçakçılığı mağdurlarının yalnızca küçük bir kısmı uğradıkları zararlara kıyasla hak ettikleri adaleti ve hukuki çözüm yollarını elde edebilmektedirler. İnsan kaçakçılığı suçu ile bu suça verilen tepkinin derecesi arasında halen büyük bir uçurum vardır ve bu uçurum genişlemeye devam etmektedir. 2020 yılı Amerika Birleşik Devletleri (ABD) İnsan Kaçakçılığı Raporu'na göre, Avrupa'da 2015 ve 2019 yılları arasında kovuşturma ile sonuçlanan insan kaçakçılığı vakalarının sayısında %42 düşüş olurken, aynı dönemde insan kaçakçılığı mağduru oldukları belirlenen kişilerin sayısı ise %56'nın üzerinde artmıştır. Sonuç olarak, insan kaçakçılığı mağduru oldukları belirlenen kişilerin sayısı ile kovuşturma ile sonuçlanan insan kaçakçılığı vakalarının sayısı arasındaki fark giderek büyümektedir. Ulusal yargı makamları ve ilgili insan kaçakçılığı ile mücadele birimleri arasında mevzuat ve koordinasyon uyumsuzluğu, davaların mahkemeler tarafından zamanlı bir şekilde çözülmesi noktasında zorluklar yaratmaktadır. Bu bağlamda, daha etkili ve kanıta dayalı bir politikanın geliştirilebilmesi için insan kaçakçılığı ile mücadelede yer alan ulusal makamlar arasındaki koordinasyonun kuvvetlendirilmesi gereklidir. İnsan kaçakçılığıyla mücadeleye hasredilmiş özel bir kurumun kurulması, tüm farklı kaynaklardan (ceza adaleti sistemi, kolluk kuvvetleri, Dışişleri Bakanlığı, Sınır Polisi, vb.) ilgili olarak gelen bilgilerin bir araya getirilerek daha koordineli müdahalelerde bulunulabilmesini sağlayabilir.
26. İnsan kaçakçılığı suçlarının kovuşturulması sürecinin bir başka yönü, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurlarının haklarının korunmasıyla ilgilidir. İnsan kaçakçılığı mağdurlarının sömürülmek suretiyle bir parçası olmaya zorlandıkları suçlardan dolayı cezalandırılmaları, haklarını baltalamakta ve mağduriyetlerini ilgili makamlara rapor etme noktasındaki istekliliklerini azaltmaktadır. Birçok ülkede insan kaçakçıların yargılanmasında kullanılan ana araç insan

kaçakçılığı mağdurlarının işbirliği olduğundan, mağdurların sömürölmek suretiyle bir parçası olmaya zorlandıkları suçlardan dolayı cezalandırılmaları, dolaylı olarak insan kaçakçılarının adalete teslim edilmesi fırsatlarının da azalmasına yol açar. BM Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi Tarafları Konferansı önergesinde belirtildiğı üzere, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurları olan kişiler, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin doğrudan bir sonucu olarak işledikleri yasadışı faaliyetler nedeniyle tutuklanmamalı, suçlanmamalı, alıkonulmamalı, kovuşturulmamalı, cezalandırılmamalı veya diğler cezalara tabi tutulmamalıdır.

27. İnsan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak öлке konumunda bulunan ölkelerdeki siyasi istikrarsızlık ve ilgili olarak bu ölkelerde yaşayan insanların hissettikleri güvensizlik duygusu, insanları daha istikrarlı bir siyasi ortam arayışı içinde ölkelerini terk etmeye “iten” önemli siyasi faktörler olarak görölmektedir. Siyasi belirsizlik ve çatışma durumları insanları insan kaçakçılığına karşı daha açık hale getirmekte ve savunmasız kılmaktadır. Öte yandan, küreselleşme ve seyahat edilmesini kolaylaştıran için vizesiz seyahat uygulamaları daha yüksek yaşam standartları sunan ölkelere göç dalgalarını tetiklemektedir. Yurt içindeki zorlu ekonomik koşullar, insanları kendi ölkelerinin dışında yeni iş fırsatları ve daha iyi gelir kaynakları arayışına sokmaktadır. Hükümetlerin, dayanışma içinde uygulanan sistematik çözümlerin bir parçası olarak insanlara, eğitime ve istihdam olanaklarına yatırım yapmak suretiyle yoksulluk ve fırsat eşitsizliği sorunlarını ele almaları gerekmektedir. Ekonomik ihtiyaç içerisindeki hanelere yönelik olarak sosyal bağların ve güvenlik ağlarının güçlendirilmesi ve cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan ekonomik eşitsizliklerin ele alınması, insan kaçakçılarının aldatıcı stratejilerine karşı önleyici nitelikteki tedbirler arasında yer almaktadır.
28. İnsan kaçakçılığı, kendi kendini besleyen ve hükümetler ve toplumlar için ciddi bir sorun teşkil eden bir sınır ötesi organize suç çeşididir. İnsan kaçakçılığından elde edilen gelirler farklı suç faaliyetlerine aktarılmaktadır. Bu nedenle bireyler ve ölkelerin milli güvenliği için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Sonuç olarak, organize suçlarda artış yaşanması, devleti zayıflatmakta ve hukukun üstünlüğü ilkelerini etkilemektedir.
29. Bu bağlamda, ölkelerin insan kaçakçılığının önlenmesine ve insan kaçakçılığıyla mücadele edilmesine yönelik siyasi iradelerini güçlendirmeleri ve bu alandaki mevcut hukuki araçların tatbikini arttırmaları gerekmektedir. Ek olarak, ölkeler, kapsamlı ulusal kaçakçılıkla mücadele stratejileri ve önlemleri oluşturmalı ve bu stratejileri ve önlemlerin uygun şekilde uygulanması için gerekli tüm desteğı sağlamalıdır. Ayrıca, insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik ikili ve bölgesel ortaklıklara ve yanı sıra insan kaçakçılığı ile mücadele alanında etkili uluslararası işbirliğinin geliştirilmesini teşvik eden girişimlere ve eylemlere özel önem verilmelidir. Kovid-19 salgını, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin azaltılması amacı doğrultusunda uygun hukuki yaptırımların tesis edilmesi, insan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik olarak geniş bir yelpazede yasal yapıların kurulması ve insan kaçakçılığı suçlarına karşı daha sert yaptırımların uygulanması da dahil olmak üzere, insan kaçakçılığı ile mücadelede devletler tarafından daha entegre bir yaklaşım benimsenmesi gerekliliğini daha da belirgin hale getirmiştir. İnsan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik tüm faaliyetler, güçlü bir siyasi iradenin varlığını, geniş halk kitlelerinin desteğini ve sivil toplumun daha geniş katılımını gerektirmektedir.
30. STK'ların ve yerel toplumun insan kaçakçılığıyla mücadele sürecine katılımları, insan kaçakçılığına karşı etkili önleme tedbirlerinin uygulanabilmesi bakımından önemli bir unsurdur. STK'lar, farkındalık yaratma kampanyaları, araştırma ve eğitim faaliyetleri, insan kaçakçılığı mağdurlarının

tespit edilmesi, insan kaçakçılığı mağdurlarına barınma imkanlarının ve diğer yardımların sağlanması ve insan kaçakçılığı mağdurlarının ceza adaleti sürecinde desteklenmesi yoluyla insan kaçakçılığıyla mücadele sürecinde önemli bir rol oynarlar. STK'lar tarafından yürütülen önleme faaliyetleri arasında, bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesi, kadınlara yönelik olarak mesleki eğitim programlarının organizasyonu, öğretmenlerin ve okul danışmanlarının insan kaçakçılığı faaliyetleri tarafından hedef alınma riski taşıyan kişileri tespit edebilmelerini sağlamak amacıyla eğitilmeleri ve risk altındaki kadınların istihdam ve kariyer geliştirme fırsatlarına erişimlerinin kolaylaştırılması gibi önlemler yer almaktadır.

31. Farkındalık yaratılması ve ilgili deneyimlerin paylaşılması, insan kaçakçılığı vakalarının tespit edilebilmesi, suçluların adalete teslim edilebilmesi ve mağdurların haklarının korunabilmesi bakımından çok önemlidir. İnsanların sahip oldukları haklara erişimlerini sağlamayı amaçlayan eğitim kampanyaları, daha güvenli ve daha eşit toplumları teşvik eden önemli bir önleme faaliyetidir. Bu çabaların, ilgili eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve geniş çapta yaygınlaştırılması ve de bilinçlendirme kampanyaları ile desteklenmesi gerekmektedir. Yerel, ulusal ve uluslararası düzeydeki ilgili makamlar, insan kaçakçılığına karşı halkın uyarılması ve potansiyel kurbanların insan kaçakçılarından korunmasına yönelik bilgilendirme kampanyalarını teşvik etmelidirler.
32. İnsan kaçakçılığı ile mücadele alanında ilgili makamlar arasında uluslararası işbirliği, bu tür suç faaliyetlerinin zamanlı bir şekilde tespit edilmesini, durdurulmasını, kovuşturulmasını ve önlenmesini amaçlamaktadır. Söz konusu işbirliği kapsamındaki etkileşim, ikili anlaşmalara dayalı olarak Europol, Interpol ve diğer kanallar aracılığıyla yürütülmektedir. Bu işbirliği kapsamında amaç, bu alandaki en iyi uygulamaların ve de paralel soruşturmaların ve uluslararası polis operasyonlarının yürütülmesi, Ortak Soruşturma Ekiplerinin (JIT) kurulması ve uluslararası projelere ve girişimlere katılım sağlanması gibi etkili mekanizmaların uygulanması olmalıdır. Bu türden çok sektörlü bir yaklaşımın benimsenmesi ve birçok disiplinden soruşturma ve kovuşturma birimlerinin özel olarak eğitilmesi ile ancak mağdurların etkili bir şekilde tespit edilmeleri ve korunmaları teşvik edilebilir.
33. Ayrıca Dışişleri Bakanlıkları, yurtdışındaki konsolosluk misyonları aracılığıyla insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru olan kişilere gerekli yardımı sağlamaktadırlar. Elçiliklerdeki ataşeler, polis kuvvetleri ile birlikte, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru oldukları belirlenen kişilerin kimlik belgelerinin zamanlı bir şekilde çıkarılması, bu kişilerin özel korumalı merkezlere yerleştirilmeleri ve bu kişilere mağdur olduklarının tespit edildiği ülkede uygun psikolojik yardımın sağlanması için çalışmalar başlıca UGÖ ile ortaklaşa bir şekilde insan kaçakçılığı mağdurlarının menşe ülkelerine güvenli bir şekilde geri dönüşlerinin organizasyonuna yardımcı olurlar.

KEİ Üye Devletlerindeki Durum

34. ***Arnavutluk Cumhuriyeti*** Ceza Kanununda, kişilerin, fuhuş veya diğer cinsel sömürü biçimleri, zorla çalıştırma veya hizmet ettirme, kölelik veya benzeri köleleştirme biçimleri, organlarının kullanılması veya nakli ve diğer sömürü biçimleri kapsamında Arnavutluk Cumhuriyeti sınırları içinde ve dışında güç kullanılarak işe alınmaları, nakledilmeleri veya teslim alınmaları suç teşkil etmektedir. Bu sorunu çözmek amacıyla Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Arnavutluk Ofisi, ilgili görevliler, meslek grupları ve sivil toplum ortaklarıyla birlikte, en riskli

topluluklara yönelik olarak proaktif ve doğrudan bir program başlatmıştır. Program, insan kaçakçılığı riski altındaki kişilere yönelik olarak alınacak önleyici tedbirlerin arttırılmasını amaçlamaktadır. Çocukları, ebeveynlerini, gençleri ve ön saflarda çalışanları hedef alacak olan Programın İşkodra, Tiran, Debre ve Kökes belediyeleri olmak üzere dört belediyenin sınırları dahilinde uygulanması planlanmıştır.

35. Modern Kölelikle Mücadele Programı ile, Arnavutluk'taki insan kaçakçılığı mağdurlarının topluma yeniden kazandırılmasına yardımcı olunması ve savunmasız durumda olan kişilere, bu savunmasızlığı suistimal etmeye çalışan insan kaçakçılarının eline düşmeleri riskine karşı, destek sağlanması hedeflenmektedir. Bu Program aracılığıyla kolluk kuvvetleri ve adalet birimlerinden 250 profesyonele eğitim ve destek sağlanacaktır. UNICEF, Arnavutluk Hükümeti ile birlikte çalışmak suretiyle, farkındalığı arttırmakta ve insan haklarını ve insan onurunu koruyarak her türlü kriminal sömürüye karşı çıkmaktadır.
36. İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Stratejisi'nin ayrılmaz bir parçası olan Eylem Planı ile, kadınların ve kız çocuklarının ve insan kaçakçıları faaliyetlerinin mağdurlarının veya potansiyel mağdurlarının başlıca dört alanda sosyo-ekonomik açıdan yeniden entegrasyonu hedeflenmektedir. Söz konusu dört alan şunlardır: a) ekonomik güçlendirme, yani mülkiyet haklarının, iş ve mesleki eğitim olanaklarının sağlanması; b) barınma; c) eğitim; ve d) sosyal bakım hizmetleri. İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Ulusal Eylem Planı (2018–2020) kapsamında, çocuk yaştaki insan kaçakçıları faaliyetlerinin mağdurlarının ve insan kaçakçıları faaliyetlerinin potansiyel mağdurlarının standart operasyon prosedürlerine uygun bir şekilde korunabilmeleri amacıyla tespit edilmeleri ve ilgili yerlere sevk edilmeleri amaçlanmıştır. Eylem Planı, evsiz çocuklar da dahil olmak üzere insan kaçakçıları faaliyetlerinin mağdurlarının tespitinde Çocuk Koruma Birimlerinin, polislerin ve sınır kontrollerinin kullanımının arttırılması öngörülmüştür. Eylem Planı ile, zorla çalıştırma da dahil olmak üzere her türlü insan kaçakçılığı biçimi ile ilgili olarak halkın bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır. İnsan Kaçakçıları Faaliyetlerinin Kadın Mağdurlarının Sosyo-Ekonomik Açıdan Yeniden Entegrasyonuna Yönelik Eylem Planı (2018–2020) kapsamında, insan kaçakçıları faaliyetlerinin kadın mağdurlarının yararlanabileceği kaynakların arttırılması ve gelecekte tekrar zorla çalıştırma ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru olmamaları adına söz konusu kadın mağdurlara eğitim ve sosyal hizmet imkanlarının sağlanarak yeniden entegrasyonları hedeflenmiştir.
37. **Ermenistan Cumhuriyeti**, Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'ni 14 Nisan 2008 tarihinde onaylamıştır. Söz konusu tarihten günümüze kadar olan süreçte Sözleşme'nin Ermenistan Cumhuriyeti'nde ne ölçüde uygulandığının belirlenmesi amacıyla iki değerlendirme tamamlanmış, üçüncü değerlendirme ise halihazırda devam etmektedir. İlgili iki değerlendirme raporu ise GRETA tarafından yayınlanmıştır. Ulusal mevzuat kapsamında, insan kaçakçılığı veya insanların sömürsününün bir suç olduğu Ceza Kanunu'nun 132. Maddesi ile sabittir. İnsan kaçakçılığı veya insanların sömürsününün ceza adaleti sistemi kapsamında cezalandırılmalarına ek olarak, insan kaçakçılığı veya sömürü mağdurları tespit edilebilir ve bu mağdurlara yardım edilebilir.
38. Ermenistan Cumhuriyeti'nde insan kaçakçılığı bağlamındaki başlıca hukuki belge, İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele ve Sömürüye Uğramış Kişilerin Tespiti ve Bu Kişilere Yardım Sağlanması Hakkındaki Kanun'dur. Bu Kanun, insan kaçakçılığı (veya) sömürü mağduru olduklarından şüphelenilen kişilere rehberlik edilmesi, onlar hakkında bilgi toplanması ve bilgi

paylaşımında bulunulması, bu kişilerin genel veya özel kategoriler kapsamında mağdur olarak tanımlanması ve bu kişilere koruma ve yardım sağlanması süreçlerini düzenler. İnsan kaçakçılığı ile mücadele politikası ilgili Ulusal Program'da tanımlanmıştır. Mevcut Ulusal Program 4 Haziran 2020 tarihinde onaylanmıştır. Ulusal Program 2020 ila 2022 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilmesi öngörülen faaliyetleri ortaya koymaktadır. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kurulu, bu alanda uzmanlaşmış üst düzey hükümet yetkililerinden oluşmaktadır. Kurulun amacı, Ermenistan Cumhuriyeti'nde insan kaçakçılığı ve insanların sömürülmesi ile mücadelenin başlıca yönlerinin belirlenmesi ve bu alanda devlet daireleri, yerel özyönetimler ve diğer organlar tarafından yürütülen çalışmaların genel koordinasyonu ve takibinin yapılmasıdır. Kurulun mevcut çalışmalarının organize edilmesi amacıyla ayrıca bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

39. Kurul tarafından imzalanan bir mutabakat zaptı çerçevesinde, Ermenistan Cumhuriyeti'nin devlet daireleri ve yerel özyönetim organlarına ilaveten ve bu daire ve organlarla işbirliği içerisinde bir sivil toplum örgütü de ilgili alanlarda faaliyet yürütmektedir. İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Tespiti Komisyonu, bir kişinin genel veya özel bir kategori kapsamında mağdur olarak belirlenmesinde yetkili tek idari organdır. 20 Kasım 2008 tarihli ve 1385-A sayılı Hükümet Kararnamesi ile onaylanan "İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Ulusal Yönetimine İlişkin Prosedür", insan kaçakçılığı mağduru kapsamında sevk işlemlerinin gerçekleştirilmesinde baz alınacak kronolojik başlangıç tarihinin belirlenmesi yönüyle insan ticareti veya sömürü mağdurlarının belirlenmesini ve yanı sıra kronolojik başlangıç tarihini müteakiben takip eylemleri kapsamında gerçekleştirilecek mağdurluk durumunun tespitini ve mağdur olarak tanımlanan kişilere yardım sağlanmasını düzenler. Mağdur olarak tanımlanan kişilere koruma sağlanması konusu, 29 Ekim 2015 tarihli Ermenistan Cumhuriyeti Kanunu ile onaylanan "İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına Sağlanacak Koruma Prosedürü" ile düzenlenmiştir.
40. 2020 yılında *Azerbaycan Cumhuriyeti* Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 2020-2024 İnsan Kaçakçılığına Karşı Ulusal Eylem Planını onaylayan bir Kararname imzalamıştır. Karara göre, insan kaçakçılığıyla mücadele faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, düzenleyici çerçeveyi ve kurumsal mekanizmaları iyileştirmek, devlet yapıları arasındaki etkileşimi güçlendirmek ve Azerbaycan'ın bu alandaki uluslararası yükümlülüklerine uyumu sağlamak adına Azerbaycan İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Milli Eylem Planı 2020-2024 onaylanmıştır.
41. Azerbaycan İçişleri Bakanlığı, Azerbaycan İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Milli Eylem Planı 2020-2024'ün öngörülen faaliyetlerinin uygulanmasını ilgili devlet yapılarıyla koordine etmektedir. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Milli Koordinatörü her yıl Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisi'nde faaliyetleri hakkında bir rapor sunar ve bu alandaki durumu iyileştirmek adına önerilerde bulunur. Azerbaycan Cumhuriyeti'nde, insan kaçakçılığı suçlarıyla etkin bir şekilde mücadele etmek ve mağdurların haklarının korunmasını genişletmek için yasal bir çerçeve oluşturulmuştur.
42. İnsan ticaretiyle mücadelede, hükümet bir dizi önemli karar almış ve bu suçlardan etkilenenlere sağlanan yardımlar 400 Manattan (235 \$), 700 (410 \$) Manata kadar yükseltilmiştir. İnsan kaçakçılığı ile mücadelede her yıl kapsamlı eğitim kampanyaları yürütülmektedir. Ülkenin 55 il ve ilçesinde, üniversitelerinde ve kolejlerinde insan kaçakçılığı ve zorla çalıştırmayla mücadele için seminerler düzenlenmiştir. Koronavirüsün yarattığı duruma rağmen, İçişleri yetkilileri konuya adanmış düzenli çevrimiçi seminerler ve kurslar düzenlemektedir. İnsan kaçakçılığı alanında, yabancı ortaklar ve kuruluşlarla karşılıklı bağların güçlendirilmesine odaklanılmıştır. 2019-2020'de, yaklaşık 40 ülkenin ilgili devlet yapılarıyla 100'den fazla anlaşma imzalanmıştır.

43. **Bulgaristan Cumhuriyeti**, insan kaçakçılığı alanındaki tüm önemli uluslararası anlaşmalara taraftır. Bu kapsamda, Bulgaristan Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Sınır Aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'nin "Palermo Protokolü" olarak da bilinen Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokolü'nü ve Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'ni onaylamıştır. 2017-2021 Dönemi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Stratejisi, insan kaçakçılığının ve sonuçlarının etkili bir şekilde ve uzun vadeli olarak önlenmesine ilişkin önceliklerin ve hedeflerin formüle edildiği başlıca politika belgesidir. İnsan Kaçakçılığı Faaliyetlerinin Mağdurlarının Sevki ve Desteklenmesine Yönelik Ulusal Mekanizma, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurlarının belirlenmesine yönelik kuralları ve prosedürleri oluşturur; söz konusu mağdurlara yönelik riskleri değerlendirir ve destek hizmetlerini (psikolojik, tıbbi ve hukuki yardım) sağlar; ve insan kaçakçılığı vakalarının ele alınmasında devlet kurumları ve STK'lar arasında işbirliği için bir çerçeve sağlar.
44. Bulgarların en yoğun olarak bulunduğu Avrupa ülkelerinde Bulgaristan vatandaşlarına yönelik olarak bir İstihdam ve Sosyal Hizmetler (ESAS) ağı kurulmuştur. Bu ağ, Bulgarların Avrupa'da yoğun olarak bulunduğu Avusturya, İsviçre, Yunanistan, Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda; İrlanda, İspanya ve Almanya ülkelerini içermektedir. Bu Ağ kapsamında, işçilerin serbest dolaşımı alanında Bulgaristan Cumhuriyeti politikasının başarılı bir şekilde uygulanması ve ilgili olarak AB'deki sosyal güvenlik sistemlerinin koordinasyonunun sağlanması, işgücü göçünün yönetimi ve Bulgaristan vatandaşlarının ilgili alanlardaki çıkarlarının korunması amaçlanmaktadır. Organize Suçlarla Mücadele Genel Müdürlüğü (GDCOC), İçişleri Bakanlığı bünyesinde yer alan ve insan kaçakçılığının tüm biçimleriyle mücadele yetkisine sahip başlıca polis teşkilatıdır. GDCOC'nin faaliyetleri, öncelikle insan kaçakçılığına karışan yerel ve uluslararası organize suç gruplarının faaliyetlerinin tespit edilmesine ve etkisiz hale getirilmesine yöneliktir. "Sınır Polisi" Genel Müdürlüğü ise, insan kaçakçılığıyla mücadelede yer alan çalışanların aktif mesleki eğitimini görmektedir.
45. İnsan kaçakçılığı konusu, Ağır ve Uluslararası Organize Suçlarla Mücadele AB Politika Döngüsü'nün öncelikli alanlarından birini oluşturmaktadır. AB Üye Devletleri, ilgili alandaki ortak eylemleri ulusal ve uluslararası düzeylerde koordine etmekte ve yürütmektedirler. 2020 yılı Kasım ayında, Bulgaristan'ın ilgili Ulusal Komisyon yönetimi, UNODC ve Fransa Avrupa ve Dışişleri Bakanlığı tarafından çevrimiçi olarak düzenlenen "Güneydoğu Avrupa'da İnsan Kaçakçılığıyla Mücadelede Kamu ve Özel Sektör Arasındaki İşbirliğinin Kolaylaştırılması" başlıklı bir Bölgesel Uzmanlar Grubu Toplantısına (REGM) ev sahipliği yapmıştır.
46. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele konusu **Gürcistan** Hükümeti'nin temel önceliklerinden biri olmaya devam etmektedir. İnsan kaçakçılığına yönelik olarak Gürcistan Ceza Kanunu kapsamında söz konusu faaliyetin açıkça suç ortaya konduğu 2003 yılından bu yana yeterli yasal çerçeve mevcuttur. İnsan kaçakçılığının önlenmesini, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasını ve insan kaçakçılarının kovuşturulmasını amaçlayan İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu 2006 yılında kabul edilmiş ve sonrasında 2012 yılı Nisan ayında, Avrupa Konseyi bünyesindeki İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Uzmanları Grubu'nun (GRETA) tavsiyeleri uyarınca tadil edilmiştir. Söz konusu değişiklikle İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu'na eklenen yeni bölümle, başlıca insan kaçakçılığı mağduru çocuklara sosyal destek, yasal koruma, yardım ve rehabilitasyon (yasal zorunluluk olarak) sağlanması amaçlanmaktadır.

47. İnsan kaçakçılığıyla mücadele edilebilmesi, ilgili kanunun uygulanmasına yönelik olarak uyumlu bir kurumlar arası politika ile mümkündür. Bu bağlamda, 2006 yılında kurulan Kurumlararası İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Konseyi'nin (kısaca Konsey), insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik sürdürülebilir önlemlerin benimsenmesindeki rolü vazgeçilmez olmaya devam etmektedir. Gürcistan Adalet Bakanı'nın başkanlık ettiği Konsey, insan kaçakçılığıyla mücadele alanında başlıca politika şekillendirici yapı olup, tüm ilgili bakanlık ve kurumlardan temsilciler içermektedir. Konsey, her iki yılda bir olmak üzere, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Eylem Planlarını hazırlar, onaylar ve uygulanmasını gözetir.
48. Gürcistan, polis/kolluk kuvvetleri birimleri arasındaki işbirliği ve suçla mücadelede işbirliği alanlarında birçok uluslararası yasal belgeye taraf olup, söz konusu belgeler İnsan Kaçakçılığıyla mücadelede alanında da işbirliğini öngörmektedir. Gürcistan, halihazırda KEİ Üye devletlerinden Ermenistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Yunanistan, Moldova ve Romanya'nın dahil olduğu toplamda 33 ülke ile polis/kolluk kuvvetleri birimleri arasındaki işbirliği ve suçla mücadelede işbirliği alanlarında uluslararası anlaşmalar imzalamış bulunmaktadır. İnsan Kaçakçılığıyla ilgili konuları düzenleyen ve Gürcistan'ın üye olduğu diğer uluslararası yasal belgeler şunlardır: Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi, Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi), Çocuk Hakları Sözleşmesi ve bu Sözleşme'ye ek niteliğindeki Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Zorla Çalıştırma Sözleşmesi (N29), ILO Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi (N105), En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin ILO Acil Eylem Sözleşmesi (N182), vb.
49. **Yunanistan Cumhuriyeti** üç temel eylemle insan kaçakçılığıyla mücadele çabalarını hızlandırmıştır. Söz konusu eylemler şunlardır: 1) Birleşmiş Milletler Sınır aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'nin Palermo Protokolü'nün onaylanması, 2) Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığına Karşı Eylem Sözleşmesi'nin onaylanması, ve 3) AB İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Direktifi'nin iç hukuka aktarılması. 4478/17 sayılı Kanun ile iç hukuka aktarılan 2012/29/EU sayılı AB Suç Mağdurları Direktifi uyarınca yürürlüğe koyulan çeşitli hükümler şunlardır: Savcılık tarafından resmi olarak tespit edilen insan kaçakçılığı mağdurlarına bir düşünme süresi ve ikamet izni verilmesine ilişkin hüküm, mağdurların hukuka aykırı eylemlere karışmış olmaları dolayısıyla ve söz konusu hukuka aykırı eylemlere mecbur bırakıldıkları ölçüde cezalandırılmamalarına ilişkin hüküm, mağdurların halk sağlığı hizmetlerine ücretsiz erişimlerinin sağlanmasına ilişkin hüküm, mağdurların tazminat talep etme haklarına ilişkin hüküm, tanıklık eden mağdurların korunmasına ilişkin hüküm, refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş göçmenlerin korunmasına ilişkin hüküm, mağdurlara geldikleri ülkelere gönüllü olarak geri dönmeleri seçeneğinin sağlanmasına ilişkin hüküm ve ülkelerine geri dönmeleri sürecinde mağdurlara yardım sağlanmasına ilişkin hüküm.
50. Yunanistan Cumhuriyeti, UNICEF, UNODC, IOM gibi çeşitli BM organlarının yanı sıra AGİT, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile de yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. 2021 yılı Ocak ayında, Kakavia sınır kapısında Arnavutluk Cumhuriyeti ile bir Ortak Polis ve Gümrük İşbirliği İrtibat Merkezi kurulmasına ve işletilmesine ilişkin ikili bir anlaşma imzalanmıştır. Bu İrtibat Merkezi ile, insan kaçakçılığı, yasadışı göç ve diğer organize suç biçimleri alanlarında bilgi alışverişinin ve koordinasyonun sağlanması amaçlanmaktadır. Yerel/bölgesel makamlar, özel sektör paydaşları, diğer devletler ve yetkin uluslararası kuruluşlar (GRETA/Avrupa Konseyi,

AGİT, UNODC, IOM) dahil olacak şekilde daha kapsayıcı bir ortaklık çerçevesinin geliştirilmesi İnsan Ticareti Ulusal Raportörlüğü Bürosu'nun (ONR) en önemli önceliğidir.

51. İnsan kaçakçılığına karşı toplumun genel farkındalığının eğitim yoluyla artırılmasına özel bir önem verilmektedir. ONR, Avrupa Konseyi ve Yunanistan Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içerisinde “Yeni Başlayanlar İçin İnsan Hakları” başlıklı bir proje başlatmıştır. ONR, insan kaçakçılığı mağdurlarının tespitini ve yönlendirilmesini düzenleyen Ulusal Sevk Mekanizması'nı (NRM) koordine etmekte ve denetlemektedir. ONR, OSCE ile işbirliği içerisinde, reşit olmayan refakatsiz bireylerin korunmasına yönelik bölgesel simülasyon temelli bir pilot uygulama için KEMEA (Yunan Polisi Güvenlik Çalışmaları Merkezi) ile yakın bir şekilde çalışmaktadır. Simülasyon eğitimi ile, katılımcı ülkelerin NRM'lerinin katılımlarının teşvik edilmesi ve suçluların başarılı bir şekilde soruşturulması vb. ile ilgili konularda savcılarının ve yargıçların uzmanlık eğitimine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.
52. *Moldova Cumhuriyeti*, 1 Şubat 2008 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'ni onaylamıştır. Moldova Cumhuriyeti'nin bu alanda gözettiği diğer uluslararası belgeler ise şunlardır: Birleşmiş Milletler Sınır aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ve bu Sözleşme'ye ek hükmündeki Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Ek Protokol, Cezai Konularda Karşılıklı Yardımlaşmaya İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, ve Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi.
53. Başsavcılık Ofisi bünyesinde, insan kaçakçılığı ile mücadele alanında sorumluluk sahibi hukuk organlarını içeren bir Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Departmanlar arası bir danışma organı görevi gören bu Kurulun görevleri arasında, insan kaçakçılığıyla mücadele alanında sorumlulukları olan tüzel kişilerin çabalarının pekiştirilmesi, insan kaçakçılığının önlenmesine ve insan kaçakçılığıyla mücadele edilmesine ve bu alandaki mevzuatın yetkileri dahilinde ilgili organlar tarafından standart bir şekilde uygulanmasına yönelik hedeflerin belirlenmesi ve ortak önlemler alınmasıdır. 2018-2023 Dönemi İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Stratejisi, insan kaçakçılığıyla mücadelede devletin stratejik hedeflerinin birleştirilmesini, yetkili ve ilgili kurum/kuruluşların çabalarının güçlendirilmesini ve uyumlaştırılmasını amaçlamaktadır.
54. İnsan kaçakçılığı ve buna bağlı suçlarla ilgili ceza davalarında uluslararası hukuki işbirliği kapsamında, 29 Kasım 2018 tarihinde, Organize Suçlarla Mücadele ve Özel Davalar Savcılık Ofisine Bağlı İnsan Kaçakçılığı ve Siber Suçlarla Mücadele Bürosu savcılarının başkanlığında, Romanya'nın ilgili makamlarıyla ortak bir soruşturma ekibi kurulmuştur. 2019 yılında Interpol tarafından Theseus kod adlı bir uluslararası operasyon gerçekleştirilmiş ve bu bağlamda netice itibarıyla Moldova ve Romanya'da tutuklamalara yol açan yasadışı bir organize göçmen kaçakçılığı davası ile ilgili olarak, Organize Suçlarla Mücadele ve Özel Davalar Savcılık Ofisine Bağlı İnsan Kaçakçılığı ve Siber Suçlarla Mücadele Bürosu ile Romanya arasında Ortak Soruşturma Ekibinin Kurulmasına İlişkin 12 Kasım 2018 tarihli Anlaşmaya dayanarak, gerekli görülen ceza soruşturmaları yürütülmüştür.
55. İnsan kaçakçılığıyla mücadele konusu, Avrupa Birliği ve uluslararası toplumun ayrılmaz bir parçası olan **Romanya**'nın öncelikli meselelerinden birini teşkil etmektedir. 2007 yılında, insan

kaçakçılığına karşı tüm kurum ve kuruluşlar tarafından ortak ve bütünlük bir şekilde müdahalede bulunabilmesi amacıyla İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Tespit ve Sevk Edilmesi Ulusal Mekanizması oluşturulmuştur. 2018-2019 döneminde Ulusal İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ajansı (ANITP), Romanya Polisi Genel Müfettişliği, Göçmenlik Genel Müfettişliği, Organize Suçları ve Terörizmi Araştırma Müdürlüğü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ortaklaşa bir şekilde, “Olası İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Tespiti - mağdurlara yönelik bir yaklaşım” uygulamasını hayata geçirmiştir.

56. ANITP tarafından insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik olarak uygulanan stratejik konsept, insan kaçakçılığı ile mücadeleyle ilgili olarak uluslararası ölçekte ve Avrupa’da benimsenmiş olan genel yaklaşımın mümkün olan en geniş kapsamda Romanya’daki insan kaçakçılığıyla mücadele çabalarına aktarılmasına dayanmaktadır. Ayrıca ANITP, çeşitli ulusal stratejik belgelerde öngörülen müdahalelerin de yerine getirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Söz konusu belgeler arasında; 2018-2022 Dönemi İnsan Kaçakçılığı İle Mücadele Ulusal Stratejisi (“SNITP”), SNITP’in Uygulanmasına Yönelik 2018-2020 Dönemi Ulusal Eylem Planı ve 2015-2020 Dönemi Kamu Düzeni ve Güvenliği Ulusal Stratejisi, vb. gibi belgeler bulunmaktadır. İnsan kaçakçılığının önlenmesi faaliyetleri, ilgili olarak belirli projelerin uygulanması ve başlıca savunmasız grupları hedefleyen ve ayrıca nüfusun tamamına yönelik bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesi yoluyla insan kaçakçılığının etkileri konusunda nüfusun bilinç düzeyini artırılmasına odaklanmıştır.
57. İnsan kaçakçılığı ile mücadelede kurumlar arası işbirliği, idari bölgelerdeki insan kaçakçılığı ile mücadele ekiplerinin organize ettiği 114 toplantı ve ANITP bölge merkezlerinde düzenlenen eğitimler üzerinden yürütülmektedir. Söz konusu toplantılarla insan kaçakçılığı ile mücadelede kurumsal veya örgütsel katılımın artırılması amaçlanırken, ANITP bölge merkezlerinin faaliyetleri kapsamında ise insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurları/olası mağdurları ile muhatap olan uzmanlara yönelik olarak 319 eğitim oturumu organize edilerek, bu toplantılar hayata geçirilmiştir. Söz konusu oturumlar aracılığıyla yaklaşık 9.500 uzman eğitilmiş veya bilgilendirilmiştir. Geçmiş yıllara göre daha fazla sayıda uzmanın söz konusu faaliyetlerden yararlandığı gerçeği göz önüne alındığında, bu tür faaliyetlerin, ortak kurum veya kuruluşlar nezdinde belirgin bir ilgi uyandırdığı görülmektedir.
58. **Rusya Federasyonu'nun** insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesine yönelik mevzuatı, ilgili federal normlardan, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) dahilindeki vb. bölgesel normlardan ve Rusya tarafından onaylanan uluslararası belgelerden oluşmaktadır. Çocuk kaçakçılığının cezalandırılmasını öngören Rusya Federasyonu Ceza Kanunu (Madde 152) 1996 yılında kabul edilmiştir. Rusya Federasyonu'nda insan kaçakçılığının (Madde 127.1) ve köle işgücünün (Madde 127.2) suç kabul edilmesine yönelik iki madde 2003 yılı Aralık ayında Ceza Kanununa dahil edilmiştir. 119-FZ sayılı “İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına, Tanıklarına ve İnsan Kaçakçılığı Cezai Yargulamalarına Dahil Olan Diğer Kişilere Devlet Koruması Sağlanması Hakkındaki” Federal Yasa 2004 yılında yürürlüğe girmiştir. İnsan kaçakçılığı alanında Rus mevzuatının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, 2000’li yıllarda da devam etmiştir.
59. Rusya, insan kaçakçılığı ile ilgili başlıca uluslararası yasal belgelere taraftır. Söz konusu belgeler şunlardır: BM İnsan Kaçakçılığı’nın ve Fuhuş Amacıyla İstismanın Önlenmesi Sözleşmesi (1948); BM Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Kölelik Benzeri Yerleşmiş Gelenek ve Uygulamaların Kaldırılması Ek Sözleşmesi (1956); En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve

Ortadan Kaldırılmasına İlişkin ILO Acil Eylem Sözleşmesi (1999); Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi (2000) ve bu Sözleşme'ye Ek niteliğindeki “Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokol” (2000). Rusya, 2007 yılı tarihli Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi'ni ve 2000 yılı tarihli Çocuk Haklarına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisine İlişkin İhtiyari Protokolü'nü 2012 yılında imzalamış ve 2013 yılında onaylamıştır. Rusya Federasyonu'nun söz konusu İhtiyari Protokolün Hükümlerine uyumuna ilişkin ön rapor 2015 yılı Ekim ayında BM Çocuk Hakları Komisyonu'na sunulmuştur.

60. Bölgesel düzeyde Rusya'nın insan kaçakçılığı alanındaki önceliği, insan kaçakçılığı ile mücadelede Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ile işbirliğinin güçlendirilmesidir. Bu işbirliğinin yasal dayanağını, 2014 yılında en yüksek düzeyde kabul edilen BDT Üye Devletleri Arasında İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine Yönelik İşbirliği Kavramı teşkil etmektedir. 28 Eylül 2018 tarihinde BDT Devlet Başkanları Konseyi Kararı ile kabul edilen 2019-2023 Dönemi Suçla Mücadelede Devletler Arası Ortak Tedbirler Programı ilgili olarak BDT çerçevesinde hayata geçirilen hukuki belgelerden biridir. Bu Program, insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere çeşitli suç biçimleriyle mücadeleye yönelik olarak bazı önlemler alınmasını öngörmektedir. Söz konusu önlemler şunlardır: insan kaçakçılığıyla mücadele alanında etkin bilgi paylaşımı ve işbirliğini amaçlayan BDT Üye Devletlerinin Güvenlik Kurumları ve Organize Suçlarla Mücadele Özel Hizmet Birimlerine Yönelik Olarak Birleşik Veri Bankası'nın geliştirilmesi ve kullanılması; yasadışı göç ve insan kaçakçılığı ile mücadele kapsamında kitle iletişim araçları ve internet yoluyla kullanılan bilgilerin alışverişi; vatandaşların insan kaçakçılığı faaliyetlerinin potansiyel mağdurları haline gelmeleri riskine karşılık bilinçlendirilmeleri; insan kaçakçılığı ile mücadele uygulamalarına yönelik bilimsel konferansların organizasyonu ve yanı sıra insan kaçakçılığı vb. suçların mağdurları ile temas halindeki profesyonellerin eğitimi.
61. **Sırbistan Cumhuriyeti** Birleşmiş Milletler Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ile birlikte aynı Sözleşme'nin Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokolü'ne ve Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'ne 2009 yılından beri taraftır. Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti, 2021 yılında “Vatandaşları Korunma Kurumu dahilinde İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Ulusal Raportörünün Atanması” faaliyetinin uygulanmasını öngörecektir. 24. Bölümü tadil edilen Eylem Planı'nı 2020 yılı Temmuz ayında kabul etmiştir. diğerlerinin yanı sıra, Vatandaşları Korunma Kurumu'nun, özellikle insan kaçakçılığı mağdurlarının hakları ve insan hakları odaklı olarak, insan kaçakçılığı ile mücadelede faaliyetlerini bağımsız olarak izleyebilmesine yönelik kapasite tesisini öngören yeni bir Vatandaşları Koruma Kanunu'nun kabul edilmesi, insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik yasal çerçeveyi önemli ölçüde iyileştirecektir.
62. Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Konseyi, stratejik düzeyde insan kaçakçılığıyla mücadele konusundaki en önemli devlet organıdır. Özellikle Kadınlar ve Çocuklara Yönelik İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve Durdurulması Olmak Üzere ve İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve Durdurulması ve İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Korunması Stratejisi (2017–2022), insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru olan çocuklara özel bir önem vermektedir. Strateji, insan haklarının gözetilmesini ve bu hakların korunmasını, iyileştirilmiş bir insan kaçakçılığının önlenmesi, insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanması ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması sistemi aracılığıyla toplumun insan kaçakçılığına karşı sürekli ve kapsamlı

müdahalesini, insan kaçakçılığı vakalarının zamanlı bir şekilde tespit edilmesini ve insan kaçakçılığı suçlarının etkin bir şekilde kovuşturulmasını amaçlamaktadır. Ayrıca Strateji ile, yeni zorlukların, risklerin ve tehditlerin dinamikleri göz önünde bulundurularak, hükümet ve sivil sektörlerdeki tüm kuruluşların işlevsel bir ağ oluşturmaları ve kurumsal kapasitelerini geliştirme yoluyla insan kaçakçılığının durdurulması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, Strateji, insan kaçakçılığı ile mücadele kapsamında ortak hareket edilmesini güçlendirilmesi, insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik faaliyetlerin iyileştirilmesi, insan kaçakçılığı vakalarının tespitine yönelik proaktif sistemin iyileştirilmesi, insan kaçakçılığı mağdurlarının tespit edilmesi ve desteklenmesi faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve çocukların insan kaçakçılığından ve pornografi ve fuhuş yoluyla sömürülmekten korunması olmak üzere beş özel hedef öngörmektedir.

63. Sırbistan Cumhuriyeti, “Sürecin Baş Noktası” adı verilen Güneydoğu Avrupa’da İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine Yönelik Faaliyetlerin Koordinatörleri Ağı aracılığıyla, insan kaçakçılığı ile mücadele konusunda bölge ülkeleriyle sürekli bir işbirliği içerisinde. 16 Aralık 2019 tarihinde, Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti arasında insan kaçakçılığı ile mücadele alanında işbirliğine ilişkin bir Anlaşma imzalanmış olup, bu Anlaşma Sırbistan Cumhuriyeti tarafından imzalanan söz konusu türden ilk anlaşma olmuştur. İnsan kaçakçılığıyla mücadelede uluslararası işbirliği, ek olarak, insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik kapasite geliştirilmesinde ve Özellikle Kadınlar ve Çocuklara Yönelik İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve Durdurulması Olmak Üzere ve İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve Durdurulması ve İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Korunması 2017-2022 Dönemi Stratejisi’nin Uygulanmasına Yönelik Eylem Planı’nın hayata geçirilmesinde destek görevi gören uluslararası kuruluşların projelerinin hayata geçirilmesi üzerinden de gerçekleştirilmektedir.

64. **Türkiye Cumhuriyeti**, Palermo Protokolü’nü 2000 yılında imzalayarak söz konusu Protokolü imzalayan ilk ülkelerden biri olmuş ve bu Protokolü 2003 yılında ulusal mevzuatına dahil etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, aynı zamanda, Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığına Karşı Eylem Sözleşmesi’ne de taraftır. Söz konusu Sözleşme’nin düzenlemeleri, 16 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe giren İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkındaki Yönetmelik ile ulusal mevzuata tatbik edilmiştir. Bu Yönetmelikle insan kaçakçılığı ile ilgili olarak düzenlenen hususlar şunlardır: yabancı ya da vatandaş ayrımı yapmaksızın tanımlama işlemlerine ilişkin usul ve esaslar, yabancı insan ticareti mağduruna verilecek düşünme süresi, ikamet izninin şartları, insan ticaretiyle mücadelede politika belirlemeye yetkili ulusal komisyonun işleyişine ilişkin usul ve esaslar, mağdurlara tanınacak hak ve hizmetler, gönüllü ve güvenli geri dönüş işlemleri, bu alandaki eğitim ve farkındalık çalışmaları, mağdurlara sağlanacak sağlık hizmetleri ve mağdurların iş gücü piyasasına erişimi.

65. Türkiye Cumhuriyeti, taraf olduğu uluslararası hukuk belgeleri kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek ve maksimum verimliliği sağlamak amacıyla ulusal mevzuatını, geliştirmekte ve düzenli olarak güncellemektedir. İnsan kaçakçılığı konusunun çeşitli yönleriyle bağlantılı göç, iş hukuku, sağlık, çocukların korunması ve diğer ilgili konular hakkındaki mevzuat, söz konusu amaçlar dikkate alınarak, revize edilmiştir. Mevzuatın insan kaçakçılığı suçuyla mücadele açısından revize edilmesi ile birlikte, insan kaçakçılığı ile mücadele adli alandan önleyici alana kaydırılmıştır. Bu girişimlerle Türkiye, insan kaçakçılığının önlenmesi konusunda reaktif değil proaktif olarak yaklaşan bir ülke haline gelmiştir. Türkiye’nin insan kaçakçılığı alanındaki mevzuatında yer alan başlıca yasal düzenlemeler şunlardır: Türkiye Ceza Kanunu; Yabancılar ve Uluslararası Koruma

Kanunu; Uluslararası İşgücü Kanunu; Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği; ve İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik.

66. Türkiye Cumhuriyeti, KEİ Üye Devletleri ile insan kaçakçılığı ile ilgili olarak aşağıdaki ikili işbirliği anlaşmalarını imzalamıştır: Gürcistan ile 10/03/2005 tarihinde, iki ülke Dışişleri Bakanları arasında “Türkiye Cumhuriyeti İle Gürcistan ve Azerbaycan Arasında Terörizm, Örgütlü Suçlar Ve Diğer Önemli Suçlarla Mücadele Anlaşmasının Dokuzuncu Maddesinin Uygulanmasına Dair Protokol”; Ukrayna ile 07/07/2005 tarihinde, iki ülke İçişleri Bakanları arasında, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Suça Karşı İşbirliği Anlaşmasının Birinci Maddesinin Uygulanmasına Dair Ek Protokol”; Moldova ile 8/02/2006 tarihinde iki ülke İçişleri Bakanlıkları arasında “Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı, Uluslararası Terörizm ve Diğer Örgütlü Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşması Çerçevesinde İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında İşbirliği Yapılmasına Dair Protokol”,
67. **Ukrayna**, Birleşmiş Milletler Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi’nin eki hükmündeki Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokolü (Palermo Protokolü) 2004 yılında ve Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi’ni ise 2010 yılında onaylamıştır. Ukrayna devlet politikasının insan kaçakçılığı ile mücadeleye ilişkin ana yönleri, Ukrayna “İnsan Kaçaklığıyla Mücadele” Kanununda belirtilmiştir. Ukrayna Hükümeti, insan kaçakçılığıyla mücadele alanında devlet kontrolünü güçlendirmek amacıyla yürütülmesi gereken faaliyetleri kesintisiz bir şekilde yerine getirmektedir. Ukrayna Bakanlar Kurulu'nun 24 Şubat 2016 tarihli ve 111 sayılı Kararı ile 2020 yılına kadar olan dönem için onaylanan İnsan Kaçaklığıyla Mücadele Devlet Sosyal Programı kapsamında, insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik bir Eylem Planı sunulmuştur.
68. Söz konusu Eylem Planında öngörülen temel faaliyetler şunlardır: yürütme makamları, uluslararası kuruluşlar, kamu dernekleri ve insan kaçakçılığıyla mücadele kapsamında çeşitli işlevleri yerine getiren diğer tüzel kişiler arasındaki etkileşimin etkililiğinin güçlendirilmesi; özellikle kolluk kuvvetleri ve adli birimler olmak üzere devlet dairelerinde çalışanların mesleki yeterlilik seviyesinin artırılması; halkın kolluk kuvvetlerine ve yargı sistemlerine duyduğu güvenin artırılması; insan kaçakçılığı mağdurlarının daha fazla yardım alabilmeleri adına ulusal polis birimleri tarafından sorumlu yapısal birimlere yönlendirilebilmesi için etkili bir mekanizmanın devreye alınması; ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin asgari düzeyde tutulabilmesine yönelik önlemlerin uygulanması.
69. İnsan kaçakçılığının yayılmasını en aza indirgenmesi amacıyla bu yöndeki çabalar bölgesel ve departmanlar arası düzeylerde pekiştirilmekte, uluslararası işbirliği güçlendirilmekte ve en iyi uygulamalar yürürlüğe sokulmaktadır. İnsan kaçakçılığıyla mücadelesinde Ukrayna’ya, ABD Hükümeti, Kanada Hükümeti ve Ukrayna'daki AGİT Proje Koordinatörlüğü tarafından uluslararası teknik yardım sağlamaktadır. Söz konusu yardım çerçevesinde, insan kaçakçılığı mağdurlarının tıbbi ve psikolojik rehabilitasyonu ve yeniden entegrasyonu hedeflenmektedir. Ulusal ve bölgesel çocuk koruma hizmetleri kurumları, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağduru olan çocukların tespit edilmesi ve sevk edilmesine yönelik olarak farklı eğitimler vermiştir. Bu tür girişimler, ulusal ve bölgesel düzeylerde kolluk kuvvetleri görevlileri (müfettişler, savcılar ve hakimler) için de organize edilmiştir.

Parlamentoların İnsan Kaçakçılığının Önlenmesindeki Rollerini

70. Ulusal parlamentolar, insan kaçakçılığıyla mücadele tedbirlerinin başarılı bir şekilde geliştirilmesi ve uygulanması için gerekli siyasi ve yasal ortamı yaratan kurumlar olmaları bakımından insan kaçakçılığıyla mücadelede önemli bir role sahiptirler. Parlamentolar, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması, insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanması ve insan kaçakçılığı mağdurlarının ülkelerine geri gönderilmesi için insan kaçakçılığıyla ilgili olarak uluslararası belgelerin yanı sıra ikili ve çok taraflı anlaşmaları onaylayan kurumlardır. Parlamenterler, insan kaçakçılığıyla mücadelede ilgili uluslararası yasal çerçeve ile uyumu gözetir ve ulusal mevzuatın uluslararası sözleşmelerle tutarlılığını ve uygunluğunu sağlamak için mevcut yasaları gözden geçirirler.
71. İnsan kaçakçılığının tüm yönlerini kapsayacak şekilde geliştirilen bir insan kaçakçılığıyla mücadele mevzuatı ve bu mevzuatın kalıcı olarak gözden geçirilmesi ve uygulanması, insan kaçakçılığı sorununun etkili bir şekilde ele alınabilmesi için kapsamlı bir çerçeve sunacaktır. Yasa koyucular, insan kaçakçılığıyla çoklu disiplinli bir yaklaşım içerisinde mücadele etme çabası çerçevesinde mevcut kuralları gözden geçirirler ve insan kaçakçılığıyla mücadele girişimlerinin ruhuna aykırı olabilecek herhangi bir mevzuatı değiştirmeye yönelik eylemleri başlatırlar. Suçun önlenmesi ve savunmasızlığın azaltılması, insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele edilmesinde kullanılabilecek etkili yaklaşımlardır.
72. Parlamentoların insan hakları komisyonları, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurlarının korunmasına yönelik hükümet politikalarının denetlenmesini ve ilgili olarak gerekli yönlendirmenin sağlanmasını amaçlarlar. Bu bağlamda söz konusu komisyonların, özellikle işgücü sömürsü ve cinsel sömürü açısından risk taşıyan bölge veya şehirlerde izleme faaliyetlerini daha da yoğunlaştırmaları ve önleyici politikalar geliştirmeye başlamaları gerekmektedir. Parlamenterler, insan kaçakçılığı ile ilgili olarak gerçekleştirilen tüm önleme ve mücadele faaliyetlerinde insan kaçakçılığı mağdurlarının sahibi olduğu insan haklarının gözetildiğinden emin olmalıdırlar. İnsan haklarına dair söz konusu yaklaşım, mağdurların tanıklıklarının güvenliği ve mahremiyeti sağlanacak şekilde mevcut usul kurallarına da yansıtılmalıdır. Mağdur olduğu varsayılan kişilere erkenden destek sağlanması ve bu kişilerin cezalandırılmaması ilkesine bağlı kalınması, bu çabada kilit bir rol oynamaktadır.
73. Parlamentolar, insan kaçakçılığı suçlarının kovuşturulmasına yönelik ortak çabaları mümkün kılmak ve ilgili olarak mevcut mevzuatın nasıl uygulanacağı konusunda standart bir anlayışı teşvik etmek adına ilgili aktörler arasında uygun bilgi paylaşımına izin vermek için mevcut ulusal koordinasyon mekanizmalarından yararlanmayı düşünebilirler. Söz konusu bilgi paylaşımı sürecine, uzmanlık bilgileri insan kaçakçılığı vakalarının tespit edilmesinde yardımcı olabilecek olan kolluk kuvvetlerinden, savcılık ve yargı makamlardan aktörlerin yanı sıra sınır birimlerinden ve mağdurlara destek sağlayan birimlerinden aktörler de dahil edilmelidir. Bu aktörler düzenli olarak toplanmalı ve bu aktörlere her bir özel insan kaçakçılığı vakasına karşı önlem alma yetkisi verilmelidir. Kolluk kuvvetlerinin ve sağlık çalışanlarının ilgili olarak daha iyi bir şekilde eğitilmeleri, daha fazla insan kaçakçılığı mağdurlarının tespit edilebilmesini ve bu mağdurlara daha fazla destek sağlanabilmesini mümkün kılar.
74. Parlamentolar, ilgili grupları hedefleyen bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesine yardımcı olabilir ve insan kaçakçılığına maruz kalan aşırı derecede savunmasız grupların özel ihtiyaçlarını

karşılabilirler. İnsan kaçakçılığı ile ilgili olarak düzenlenecek olan halkı bilinçlendirme kampanyaları, yalnızca halkı insan kaçakçılığının tehlikeleri ve insan kaçakçılığı suçunun anlaşılmasına yardımcı olacak işaretler hakkında bilgilendirilmesi için değil, aynı zamanda özellikle potansiyel mağdurlarla temasa geçebilecek kişiler ve genel halk uyarılmış olacağından halihazırda insan kaçakçılığının kurbanı olmuş kişilerin kurtarılması bakımından da yararlı faaliyetlerdir.

75. Parlamenteler, insan kaçakçılığına olan talebi etkili bir şekilde kırmak için yasama ortamını güçlendirmelidirler. Temel çalışma ilke ve standartları iyileştirilerek, söz konusu iyileştirmeler ulusal mevzuata yansıtılmalı ve uygulanmalı, her türlü istihdam biçimini kapsayacak şekilde rutin olarak zorunlu tutulmalı ve takip edilmelidir.
76. Parlamentolar, hem hükümet hem de sivil toplum aktörlerinin katılımını içeren yönetişimin düzenli değerlendirmelerine katılmak suretiyle, devlet kurumlarının hesap verebilirlik ve şeffaflıklarının geliştirilmesinde son derece önemli rol oynarlar. İlgili olarak yürütülen devlet faaliyetlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesinin önemli bir unsuru da, insan kaçakçılığıyla bağlantılı olarak ülkedeki yolsuzluk düzeylerinin izlenmesinde yolsuzlukla mücadele ombudsmanları, görev güçleri, komisyonlar, denetim kurumları, ilgili uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum ile istişarelerde bulunulmasıdır.
77. Parlamentolar, insan kaçakçılığı ile ilgili olarak KEİ ülkelerinde yürütülen ortak projelere ve insan kaçakçılığı vakalarında polis teşkilatları arasındaki işbirliğinin koordine edilmesi ve desteklenmesi amacıyla KEİ üye devletlerinde irtibat noktalarının kurulmasına destek vermektedirler. Ortak Soruşturma Ekipleri aracılığıyla insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkelerin özelliklerine ve özel ihtiyaçlarına göre insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik olarak ortak önleme faaliyetlerinin tesisi etkili bir yaklaşımdır. İnsan kaçakçılığı ile mücadele alanındaki uzmanların iletişimlerinin sağlanması ve ilgili uygulama ve deneyimlerin paylaşılması için ortak forumların ve eğitim oturumlarının düzenlenmesi yoluyla uzmanların kapasitesinin artırılması, insan kaçakçılığı ile mücadele alanında verimli bir işbirliği için pratik bir örnektir.
78. İnsan kaçakçılığıyla mücadele alanında ikili anlaşmaların imzalanmasına ve farklı işbirliği biçimlerinin uygulanmasına yönelik olarak müzakerelerin başlatılmasında parlamenterlerin önemli bir rolü vardır. Bu bakımdan, KEİPA üye ülkeleri, insan kaçakçılığıyla mücadelede sürekliliği sağlamak için benzer parlamento ağlarını örnek alan bir Parlamentolar Arası İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ağı kurma olasılığını değerlendirebilirler.

IV. SONUÇLAR

79. İnsan kaçakçılığı, yasama, siyasi, adli, ekonomik ve sosyal alanlar da dahil olmak üzere çeşitli alanlardaki hükümet politikalarının ortak bir konusudur. İnsan kaçakçılığı suçu, insan özgürlüğüne ve insan onuruna karşı işlenen en ciddi suçlardan biridir ve ülkelerin güvenliği ve sürdürülebilir kalkınması bakımından tehdit olmaya devam etmektedir. İnsan kaçakçılığı faaliyetleri giderek artmakta ve ilişkili yüksek karlar nedeniyle suç grupları bu faaliyetlere giderek daha fazla dahil olmaktadır. Ek olarak, Kovid-19 krizi, okulların kapanması ve işsizlik oranlarındaki artış nedeniyle çoğunlukla kadınlar ve gençler olmak üzere insan kaçakçılığı faaliyetlerine karşı savunmasız durumdaki grupların durumlarını daha da arttırmıştır. Salgının neden olduğu ekonomik gerileme

döneminde yoksulluğun artması ve fırsatların azalması, potansiyel insan kaçakçılığı kurbanlarının sayısının artması noktasında bir tehdit unsuru olmaya devam etmektedir.

80. İnsan kaçakçılığı, insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında her biri bir kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan KEİ Üye Devletlerinin tamamını etkileyen ve KEİ Üye Devletlerinin hükümetleri ve toplumları için sorun teşkil eden bir meseledir. Bu yönüyle, insan kaçakçılığı konusu KEİ Üye Devletlerinin ulusal gündemlerinde yer alan en önemli önceliklerden biri olmaya devam etmektedir. İnsan kaçakçılığı ile mücadele stratejilerinin, eylem planlarının ve diğer insan kaçakçılığı ile mücadele tedbirlerinin eşzamanlı bir şekilde uygulanmasını mümkün kılacak şekilde koordinasyonunun ve uyumluluğunun sağlanması ve böylelikle insan kaçakçılığı faaliyetlerinin daha fazla yayılmasının kısıtlanması ve tamamen ortadan kaldırılması yolunda bir adım daha atılması önemlidir.
81. İnsan kaçakçıları faaliyet biçimlerini sürekli olarak geliştirerek değişen yasama ortamına göre uyarlamakta, yeni teknolojileri, interneti ve medyayı giderek daha fazla oranda yöntemlerine dahil etmektedirler. Bu bağlamda, insan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik faaliyetlerde de benzer bir uyarlamada bulunulmasına ihtiyaç vardır. Bu suç ağlarının yenilikçi karakteri, bu suçlara karşı etkili, kalıcı ve işlevsel bir müdahalede bulunulabilmesi için daha fazla çaba gösterilmesini ve daha iyi politika önlemlerini gerektirmektedir.
82. Hükümetler, sivil toplumlar, STK'lar ve insan kaçakçılığı ile mücadele alanındaki uzman kuruluşlar tarafından ortaklaşa yürütülen önleyici tedbir ve girişimler, ilgili politika oluşturma sürecini güçlendirebilir ve söz konusu paydaşların ilgili olarak gösterdikleri çabaların ve uyguladıkları stratejilerin etkililiğini arttırabilir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele edilmesine yönelik tedbirlerin etkili olabilmesi için, önleyici nitelikte olması, insan kaçakçılığı mağdurlarının insan haklarını gözetmesi ve insan kaçakçılarının kovuşturulması gibi hususları sağlayan çok disiplinli bir yaklaşım içerisinde ele alınması gerekmektedir.
83. KEİ Üye Devletlerinin parlamentoları, kanunların düzgün uygulanmasına yardımcı olacak şekilde yasama tabanının geliştirilmesinde, adli iyileştirmenin teşvik edilmesinde, şeffaflığın ve gözetimin teşvik edilmesinde ve kamu bilincinin güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. KEİ Üye Devletlerinin parlamentoları, insan kaçakçılığı ile mücadele alanındaki ulusal mevzuatlarının mevcut uluslararası yasal araçlara uygunluğunu sağlarlar. KEİ Üye Devletleri, insan kaçakçılarının kovuşturulmasını düzenleyen mevzuatın ve insan kaçakçılığı suçunun önlenmesine yönelik mekanizmaların benimsenmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım ve koruma sağlanması prosedürlerinin tanımlanması yoluyla insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik etkili mekanizmaları başarıyla oluşturmuştur.
84. İnsan kaçakçılığı vakalarının sınır ötesi bir şekilde ele alınabilmesi ve organize suçla mücadele kurumları, iş müfettişleri, sivil toplum kuruluşları, polis memurları, savcılar ve yargı mensupları arasında bilgi paylaşımının sağlanabilmesi bakımından uluslararası işbirliği kritik öneme sahiptir. Bu birimler arasında yakın bir işbirliğinin tesisi, ihtiyaç duyulan karşılıklı yardımın zamanında ve hızlı bir şekilde yapılmasını sağlar. Hükümetlerin, uluslararası işbirliğine ve prosedürlerin transferine yönelik taleplerinin iletimi sisteminin düzene koyulabilmesi, insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkeler arasında sistematik bir biçimde ikili toplantılar gerçekleştirilebilmesi ve uluslararası alanda insan kaçakçılığı faaliyetlerine karşı yapılacak müdahalelerin uyarlanabilmesi amacıyla çok taraflı

abaların periyodik olarak değerlendirilebilmesi için aralarındaki işbirliğini daha da geliştirmeleri gerekmektedir.

85. KEİ Üye Devletleri, hükümetleri ve parlamentoları arasında yoğun bölgesel ve uluslararası işbirliği yoluyla insan kaçakçılığına karşı daha güçlü bir duruş sergilemeli ve insan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik ortak küresel çabalara katkıda bulunmalılar. İşbirliği ve çok paydaşlı ortaklıkların sistematik hale getirilmesi ve KEİ Üye Devletlerinin hükümetleri ve parlamentoları arasında işbirliğinin ve diyalogun teşvik edilmesi hususları, insan kaçakçılığına karşı ortak bir müdahalede bulunulabilmesi bakımından öncelikli hususlar haline gelmiştir.